

GØR VERDENSMÅL TIL VORES MÅL MINIVERSION

Dette er en smagsprøve på nogle af målepunkterne fra Vores Mål-projektet, som er fremkommet med forslag til i alt 197 danske målepunkter for en mere bæredygtig verden

KORT OM VORES MÅL

De 17 verdensmål blev vedtaget af verdens ledere på FN's generalforsamling i 2015 for at sikre en udvikling frem mod en langt mere bæredygtig verden i 2030. 'Tænk globalt, handl lokalt' var i en periode et centralt motto om bæredygtighed. I dag vil man nok snarere både sætte et globalt og et lokalt fokus, der understreger behovet for global handling og for et samarbejde landene imellem med fokus på bæredygtighed og udvikling på den ene side, og på betydningen af de lokale handlinger for at opfylde den globale dagsorden på den anden side.

Det er præcis det, Vores Mål og de danske målepunkter handler om. Vores Mål har haft til formål at indsamle forslag til danske målepunkter, der er en præcisering af og et supplement til verdensmålene og de 231 globale indikatorer eller målepunkter, der er formuleret af FN.

De danske målepunkter er skabt inden for rammen af de 17 verdensmål for at understrege, at der er brug for både global og lokal handling. Danmark har som nation og som medlem af FN forpligtet sig til at opfylde de globale verdensmål og har samtidig forpligtet sig til at udarbejde, implementere og løbende revidere en national handlingsplan for verdensmålene.

De danske målepunkter, der er skabt med mange tusind bidrag fra borgere, virksomheder, organisationer og eksperter i fællesskab, er et udtryk for, hvad befolkningen

synes er vigtigt, når det gælder social, økonomisk og ressourcemæssig bæredygtighed i Danmark. Forslagene til målepunkter kan anvendes til at måle udviklingen inden for de respektive verdensmål og delmål i en dansk kontekst.

Vores Mål er skabt i et samarbejde mellem 2030-panelet og Danmarks Statistik. Danmark Statistik har fra et tidligt tidspunkt spillet en central rolle i det danske arbejde med verdensmålene ved at engagere sig i 2030-dagsordenen allerede under forhandlingerne i FN som et af de første nationale statistiskbureauer i verden, og har derpå bistået med måling af den danske status på FN's indikatorer.

Vores Mål er støttet af Industriens Fond, Lundbeckfonden, Nordea-fonden, Realdania og Spar Nord Fonden og er gennemført af Danmarks Statistik i samarbejde med Deloitte, der har indgået i et partnerskab med Geelmuyden Kiese, Dansk Energi Management, Sweco, Kraka Advisory, Roskilde Universitet og Aalborg Universitet. En styregruppe med repræsentanter fra fondene, Folketingets 2030-netværk, 2030-panelet og Danmarks Statistik har vejledt projektteamet i gennemførelsen af Vores Mål.

Denne miniudgave giver en smagsprøve på de danske målepunkter – du kan hente den fulde hovedrapport med alle 197 målepunkter her: www.dst.dk/voresmaal

Projektet i tal

VERDENSMÅL 1: AFSKAF FATTIGDOM

Vi skal afskaffe alle former for fattigdom i verden

Et globalt perspektiv

Det første af de 17 verdensmål handler om at afskaffe fattigdom og give muligheder for mennesker i de fattigste lande inden 2030. Heri ligger et mål om at sikre jordens befolkning et minimum at leve for. Verdensbanken definerer således ekstrem fattigdom som en personlig indkomst på under dollars 1,90 om dagen, det vil sige cirka 13 kr. Ekstrem fattigdom er en stor global udfordring, men der er sket et fald i andelen af ekstremt fattige mennesker i de seneste tre årtier.

Fattigdomsbegrebet er dog mere nuanceret end en minimumsgrænse for det personlige rådighedsbeløb, ligesom fattigdom også eksisterer i udviklede lande, herunder Danmark. Således omhandler verdensmålet også de muligheder, som jordens befolkning har for at påvirke deres økonomiske situation samt den støtte og beskyttelse, verdens lande tilbyder, hvis befolkningen som følge af eksempelvis sygdom, ulykker eller katastrofer er blevet afskåret fra at opretholde et tilstrækkeligt livsgrundlag. Dermed dækker verdensmålet også dimensioner som sociale ydelser og beskyttelse, finansielle tjenesteydelser, modstandsopbyggelse samt ejerskab og kontrol over jord og andre former for ejendom, arv og naturressourcer.

Et dansk perspektiv

I en dansk sammenhæng har inddragelsen af repræsentanter fra hele samfundet i identificering og udvikling af danske målepunkter afdækket et meget nuanceret billede af fattigdomsbegrebet.

I Danmark er omfanget af ekstrem fattigdom meget begrænset. Dertil kommer, at det generelle danske prisniveau og forventningerne til en acceptabel levestandard betyder, at ekstrem fattigdom i en dansk sammenhæng vil være karakteriseret ved en højere grænseværdi end Verdensbankens aktuelle beløb på cirka 13 kr. om dagen. Målepunkter for absolut fattigdom i Danmark fokuserer derfor i højere grad på den del af befolkningen, der grundet manglende ressourcer, både økonomiske og personlige, har en livsførelse, der anses som uværdig og bidrager til at fastholde personer i fattigdom. Mange forslag til målepunkter har således fokuseret på hjemløse og andre udsatte grupper på kanten af samfundet samt disse gruppers rettigheder.

En række forslag til målepunkter fokuserer desuden på den relative fattigdom. Som begrebet antyder, er der her fokus på forskelle - og særligt forskelle mellem én selv og ens medmennesker. I dette perspektiv er fattigdom ikke kun noget, der findes blandt borgere på kanten af sam-

fundet. Særligt blandt de unge har materielle og sociale afsavn fyldt meget i deres beskrivelser af fattigdom i en dansk sammenhæng. Konkrete eksempler på fattigdom blandt de unge er, hvis forældrene ikke har råd til at give dem en mobiltelefon eller til at købe en gave til en kammerats fødselsdag, som de derfor må takke nej til at deltage i. Heri ligger også en anden dimension af fattigdomsbegrebet, der har fyldt en del i debatten, nemlig den subjektive eller oplevede fattigdom, det vil sige følelsen af at være fattig, fordi man ikke har de samme forbrugsmuligheder, som de mennesker, man omgives af, eller oplever, at ens fremtidige økonomiske situation er truet. Debatten om relativ fattigdom har også haft lighedspunkter med ulighedsdebatten i forbindelse med verdensmål 10, hvor en række målepunkter til belysning af fattigdom i Danmark således også er at finde.

En sidste del af forslagene til målepunkter har fokuseret på indsatsen for at forhindre fattigdom i befolkningen og opbygge modstandsdygtighed i tilfælde af livskriser. I den kontekst er især kvaliteten af og dækningsgraden for de sociale ydelser blevet fremhævet, og især ydelser målrettet grupper i samfundet, der er udenfor arbejdsmarkedet, eller som grundet fysiske og/eller psykiske udfordringer har svært ved at finde beskæftigelse, herunder ældre, stofmisbrugere og personer med handicap, er blevet nævnt. I forhold til ældre er det eksempelvis blevet påpeget, at regler om, at folkepensionens størrelse afhænger af antallet af år, en borger har haft bopæl i landet, kan føre til en voksende gruppe fattige blandt etniske minoriteter. Forsikring i tilfælde af arbejdsløshed, sygdom og naturkatastrofer, herunder især stormflod med tab af ejendom og indbo til følge, er fremhævet som målepunkter for befolkningens evne til at modstå de største livskriser i en dansk sammenhæng. Endelig skal også fremhæves uddannelse som en vigtig faktor i forhold til at forebygge fattigdom. At alle børn og unge som minimum får en god grunduddannelse og dermed forbedrede muligheder for at påvirke deres egen livssituation, fremhæves som en af de vigtigste forudsætninger for at modvirke fattigdom i fremtidens Danmark. Denne dimension er tæt forbundet med verdensmål 4, og målepunkter vedrørende befolkningens uddannelse præsenteres derfor under verdensmål 4.

Danske målepunkter

Tabel 1 på næste side indeholder en kort præsentation af de i alt otte forslag til nye danske målepunkter og desuden 14 øvrige forslag til nye danske målepunkter for verdensmål 1 fordelt på syv delmål. De respektive forslag til nye danske målepunkter beskrives efter tabellen.

Tabel 1. Forslag til danske målepunkter for verdensmål 1

	<p>DELMÅL 1.1. AFSKAF EKSTREM FATTIGDOM Inden 2030 skal ekstrem fattigdom være udryddet for alle mennesker overalt i verden, for øjeblikket målt som mennesker, der lever for mindre end USD 1,25 om dagen.</p>	
<p>FN indikator(er): 1.1.1. Andel af befolkningen under den internationale fattigdomsgrænse, opdelt på køn, aldersgruppe, beskæftigelsesstatus og geografisk placering (by/land)</p>	<p>Forslag til danske målepunkter: 1.1.i. Antal hjemløse i Danmark</p>	<p>Øvrige forslag:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Antal dømt for betleri • Antal udstedte zoneforbud • Andel personer uden indkomst
	<p>DELMÅL 1.2. REDUCÉR FATTIGDOM MED MINDST 50 PROCENT Inden 2030 skal andelen af mænd, kvinder og børn i alle aldre, som lever i fattigdom i alle dens dimensioner, halveres i henhold til nationale definitioner.</p>	
<p>FN indikator(er): 1.2.1. Andel af befolkningen, som lever under den nationale fattigdomsgrænse, opdelt på køn og aldersgruppe 1.2.2. Andel af mænd, kvinder og børn i alle aldre, som lever i fattigdom i alle dens dimensioner, i henhold til nationale definitioner</p>	<p>Forslag til danske målepunkter: 1.2.i. Andel personer under absolut fattigdomsgrænse 1.2.ii. Andel af befolkningen med materielle afsavn 1.2.iii. Andel personer i længerevarende, relativ fattigdom</p>	<p>Øvrige forslag:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Indeks for social mobilitet • Antal ansøgninger om julehjælp
	<p>DELMÅL 1.3. INDFØR SOCIALE SIKKERHEDSNET Der skal gennemføres nationalt tilpassede sociale sikringsystemer og foranstaltninger for alle, inklusiv nedre grænser, og inden 2030 skal der opnås en substantiel dækning af de fattige og de udsatte grupper.</p>	
<p>FN indikator(er): 1.3.1. Andel af befolkningen, der er dækket af sociale sikringsystemer/ nedre grænser, opdelt på køn, og med fokus på især børn, arbejdsløse, ældre, personer med handicap, gravide kvinder, nyfødte, arbejds-skaderamte personer, de fattige og de udsatte</p>	<p>Forslag til danske målepunkter: 1.3.i. Andel af befolkningen i den arbejdsdygtige alder på offentlig forsørgelse 1.3.ii. Andel af befolkningen på længerevarende offentlig forsørgelse</p>	<p>Øvrige forslag:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Antal klager om ukorrekt sagsbehandling • Antal personer med handicap på offentlig forsørgelse • Andel stofmisbrugere uden ydelser
	<p>DELMÅL 1.4. GIV LIGE RETTIGHEDER TIL EJERSKAB, SERVICEYDELSE, TEKNOLOGI OG ØKONOMISKE RESSOURCER Inden 2030 skal det sikres, at alle mænd og kvinder, især de fattige og de udsatte, har lige ret til de økonomiske ressourcer samt adgang til basale serviceydelser, ejerskab og kontrol over land og andre former for ejendom, arv, naturressourcer, passende ny teknologi og finansielle tjenesteydelser herunder mikrofinansiering.</p>	
<p>FN indikator(er): 1.4.1. Andel af befolkningen, der bor i husstande med adgang til basale serviceydelser 1.4.2. Andel af den samlede voksne befolkning, der har sikre jordrettigheder, juridisk anerkendt dokumentation på dette, og som opfatter deres ret til jord som sikker, opdelt på køn og type af jordrettigheder</p>	<p>Forslag til danske målepunkter: 1.4.i. Fordeling af nettoformue</p>	<p>Øvrige forslag:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Antal personer, der søger om gældsrådgivning • Gæld som andel af disponibel indkomst • Andel personer registreret i RKI

	<p>DELMÅL 1.5. OPBYG MODSTANDSDYGTIGHED MOD KATASTROFER Inden 2030 skal modstandsdygtigheden opbygges hos de fattige og hos mennesker, der lever i udsatte situationer, og deres eksponering og sårbarhed over for klimarelaterede ekstreme hændelser og andre økonomiske, sociale og miljømæssige chok og katastrofer skal reduceres.</p>	
<p>FN indikator(er): 1.5.1. Antal af døde, savnede, og personer berørte af katastrofer per 100.000 mennesker 1.5.2. Direkte katastroferelaterede økonomiske tab i forhold til globalt bruttonationalprodukt (BNP) 1.5.3. Andel af lande, der vedtager og gennemfører lokale katastroferisikostyrings- strategier i overensstemmelse med Sendai-rammen for katastrofe- og risikoforebyggelse 2015-2030 1.5.4. Andel af lokale regeringer, der har vedtaget og implementeret lokale strategier for at nedbringe katastroferisikoen i overensstemmelse med nationale strategier for at nedbringe katastroferisiko</p>	<p>Forslag til danske målepunkter: 1.5.i. Andel af personer, der er medlem af en a-kasse</p>	<p>Øvrige forslag:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Andel husejere med indbo-forsikring • Forsikringsdækningsgrad
	<p>DELMÅL 1.A. MOBILISÉR RESSOURCER FOR AT AFSKAFTE FATTIGDOM Der skal sikres en betydelig mobilisering af ressourcer fra en række forskellige kilder, herunder gennem øget udviklings-samarbejde, med henblik på at tilvejebringe tilstrækkelige og forudsigelige midler til udviklingslandene, i særdeleshed de mindst udviklede lande, til gennemførelse af programmer og politikker for at udrydde fattigdom i alle dens dimensioner.</p>	
<p>FN indikator(er): 1.a.1. Procentdel af ressourcer, som regeringen har allokeret direkte til fattigdomsbekæmpelsesprogrammer 1.a.2. Andel af de samlede offentlige udgifter afsat til kerneydelser (undervisning, sundhed og social beskyttelse) 1.a.3. Summen af de samlede tilskud og ikke-gældsskabende tilstrømninger, der direkte er afsat til fattigdomsbekæmpelsesprogrammer som andel af BNP</p>	<p>Forslag til danske målepunkter: N/A Der er ikke identificeret relevante danske målepunkter til supplerung af FN's globalt gældende indikatorer, som opfylder de metodiske principper, og som ikke alene måler på ressourceinput. For eksempel er der kommet flere forslag til målepunkter vedrørende udviklingsbistandens størrelse.</p>	<p>Øvrige forslag:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Andel personer, der donerer til velgørende formål
	<p>DELMÅL 1.B. SKAB POLITISKE RAMMER, DER GAVNER FATTIGE AF BEGGE KØN Der skal skabes solide politiske rammer på nationalt, regionalt og internationalt plan, baseret på udviklingsstrategier med særlig fokus på de fattige og på ligestilling, for at støtte fremskyndelse af investeringer i tiltag til udryddelse af fattigdom.</p>	
<p>FN indikator(er): 1.b.1. Andel af offentlige drift- og kapitaludgifter rettet mod sektorer, som uproportionalt tilgodeser kvinder, fattige og udsatte grupper</p>	<p>Forslag til danske målepunkter: N/A Der er ikke identificeret relevante danske målepunkter til supplerung af FN's globalt gældende indikatorer, som opfylder de metodiske principper, og som ikke alene måler på ressourceinput. I lighed med FN's indikator vedrører forslagene således alene en opgørelse af offentlige udgifter.</p>	<p>Øvrige forslag:</p>

DELMÅL 1.1. AFSKAF EKSTREM FATTIGDOM

Dansk målepunkt 1.1.i. Antal hjemløse i Danmark

Begrundelse

Verdensbankens officielle grænse for ekstrem fattigdom er i øjeblikket sat ved 1,90 dollars om dagen til forbrug, svarende til omkring 13 kroner. Denne form for ekstrem fattigdom findes i yderst begrænset omfang i Danmark. Derimod kan fattigdom i Danmark defineres ved omfanget af de udsatte grupper, der lever på kanten af samfundet, og som følge af manglende økonomiske og personlige ressourcer fører en efter danske normer uværdig tilværelse. Dette drejer sig især om hjemløse.

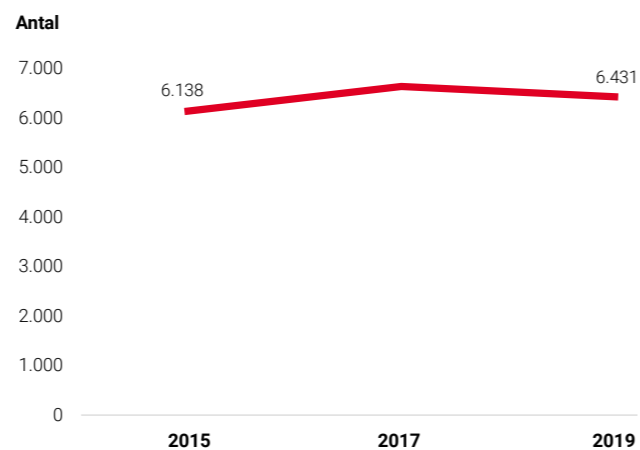
I Danmark står Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd (VIVE) i spidsen for en optælling af hjemløse hvert andet år. Tællingen omfatter alle hjemløse fra unge under 18 år til ældre over 60 år. Udover alder muliggør tællingen desuden opdeling af de hjemløse efter køn og herkomst, herunder Danmark eller øvrige nordiske lande, det øvrige EU, Mellemøsten, Afrika og andre lande.

Tendens

Af de seneste tre optællinger fremgår en stigende tendens i antallet af hjemløse. I 2019 blev antallet af hjemløse personer anslået til 6.431, hvilket er en stigning på knap 5 procent i forhold til tællingen i 2015. Hjemløshed blandt unge under 25 år har været et særligt opmærksomhedspunkt i indsatsen mod hjemløshed i Danmark. Her er der sporet et væsentligt fald. Til gengæld er antallet af udenlandske hjemløse stigende.

Baseline

Figur 1 Hjemløse i Danmark

Note: Figuren viser udviklingen i antallet af hjemløse i Danmark i perioden 2015-2019.
Kilde: Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd (VIVE)

Opdeling – Geografi			Opdeling – Befolkning			
Nationalt	Regionalt	Kommunalt	Køn	Alder	Herkomst	Indkomst
✓			✓	✓	✓	

DELMÅL 1.2. REDUCÉR FATTIGDOM MED MINDST 50 PROCENT

Dansk målepunkt 1.2.i. Andel af personer under absolut fattigdomsgrænse

Begrundelse

Dette målepunkt skal belyse udviklingen i andelen af personer, der lever for mindre end det beløb, der skal til for at opretholde en anstændig levestandard i en dansk sammenhæng. Hvad dette beløb skal være er dog omdiskuteret. I dets nuværende form opgøres målepunktet ved brug af en grænse defineret som en ækvivaleret disponibel indkomst på under 50 procent af medianindkomsten. Brugen af et ækvivaleret indkomstbegreb gør det muligt at sammenligne forskelle i familiers indkomst uafhængigt af familiernes størrelse og alderssammensætning. Denne definition anvendes af Danmarks Statistik og internationalt af FN, EU og OECD. Regeringen arbejder i øjeblikket på at fastsætte en officiel fattigdomsgrænse. Hvis der kommer en officiel fattigdomsgrænse i Danmark, kan målepunktet alternativt tage afsæt i eller suppleres med denne definition.

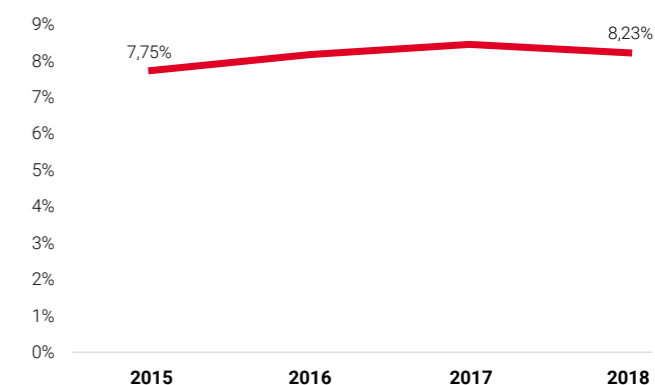
Med en absolut fattigdomsgrænse defineret ved en ækvivaleret, disponibel indkomst på under 50 procent af medianindkomsten vil beløbet variere over tid og være afhængig af indkomstfordelingen i Danmark. Dermed vil andelen af personer under den absolutte fattigdomsgrænse også afhænge af eksempelvis størrelsen på de sociale ydelser og krav relateret til at modtage disse. For at forbedre sammenligneligheden over tid tager målepunktet afsæt i den absolutte grænse i 2015. For de efterfølgende år er den ækvivalerede disponible indkomst omregnet til 2015-priser gennem forbrugerprisindekset. Det er muligt at opgøre målepunktet efter køn, alder og herkomst for at belyse variationer på tværs af befolkningsgrupper. Målepunktet kan desuden opgøres efter bopælskommune.

Tendens

Andelen af personer, der lever under den absolutte fattigdomsgrænse, har generelt været stigende siden 2015. Fra 2017 til 2018 kan der dog måles et mindre fald i andelen. Det er endnu for tidligt at vurdere, om dette er starten på en vedblivende tendens.

Baseline

Figur 2 Andel af personer under absolut fattigdomsgrænse

Note: Figuren viser udviklingen i andel af personer under absolut fattigdomsgrænse i perioden 2015-2018.
Kilde: Danmarks Statistik

Opdeling – Geografi			Opdeling – Befolkning			
Nationalt	Regionalt	Kommunalt	Køn	Alder	Herkomst	Indkomst
✓		✓	✓	✓	✓	

Dansk målepunkt 1.2.ii. Andel af befolkningen med materielle afsavn

Begrundelse

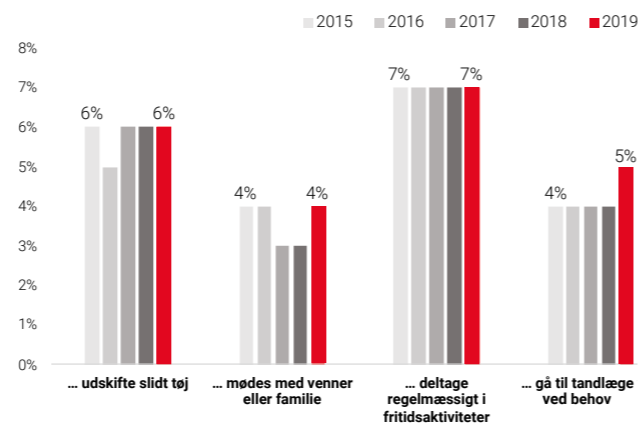
Eksemplerne på fattigdom i Danmark indeholder flere beskrivelser af situationer, hvor personer har udsat et fysisk eller socialt behov, fordi de ikke har penge til at opfylde det. Derfor kan fattigdom også måles som andelen af personer, der lider materielle og sociale afsavn. Konkret opgøres dette som andelen af befolkningen på 16 år eller derover, der vurderer, at de ikke har råd til at købe en række materielle goder og serviceydelser eller deltage i en række sociale aktiviteter, der alt sammen kan karakteriseres som elementer i en økonomisk tryk tilværelse. En naturlig svaghed ved denne type målepunkt er, at der ikke tages højde for personlige økonomiske prioriteringer. Omvendt tegner målepunktet et tydeligt billede af befolkningens oplevede fattigdom ved at fokusere på konkrete afsavn.

Tendens

En opgørelse af fattigdom efter befolkningens oplevede afsavn som følge af manglende økonomiske ressourcer viser generelt samme omfang af fattigdom som en opgørelse baseret på en indkomstgrænse. Ifølge de seneste surveybaserede undersøgelser af danskernes levevilkår fra Danmarks Statistik og den Europæiske Unions statistikker om indkomst og levevilkår fremgår det således, at hver 20. dansker ikke har råd til at gå til tandlæge, og at næsten en fjerdedel af befolkningen vurderer, at deres husstand ikke har råd til at betale en uforudset udgift på 10.000 kr. Der ses et fald i andelen af befolkningen, som angav, at de ikke havde råd til at have en bil til privat kørsel, ikke kunne betale en uforudset udgift på 10.000 kr. og ikke kunne holde mindst en uges ferie årligt.

Baseline

Figur 3 Andel af befolkningen (minimum 16 år), der angav ikke at have råd til at ...

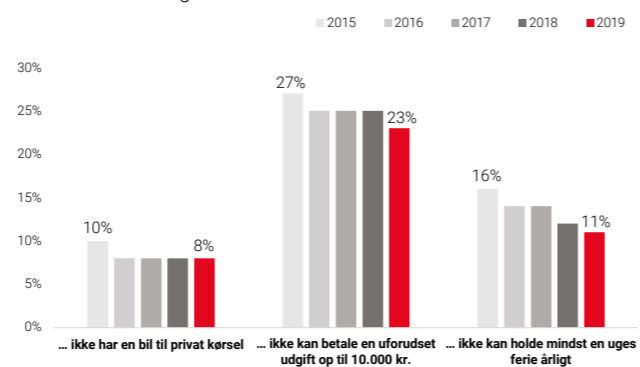

Note: Figuren viser andel af befolkningen (minimum 16 år), der angav ikke at have råd til ovenstående aktiviteter i perioden 2015-2019.

Kilde: Eurostat

Opdeling – Geografi			Opdeling – Befolkning			
Nationalt	Regionalt	Kommunalt	Køn	Alder	Herkomst	Indkomst
✓			✓	✓		

Figur 4 Andel af befolkningen (uanset alder), hvis husstand af økonomiske årsager...

Note: Figuren viser andel af befolkningen (uanset alder), hvis husstand af økonomiske årsager ikke havde mulighed for at afholde ovenstående udgifter i perioden 2015-2019.

Kilde: Eurostat

Opdeling – Geografi			Opdeling – Befolkning			
Nationalt	Regionalt	Kommunalt	Køn	Alder	Herkomst	Indkomst
✓			✓	✓		

Interesseret i at vide mere?

Download den fulde rapport her: <https://www.dst.dk/da/Statistik/Sdg/aktiviteter/danske-maalepunkter>

Danmarks Statistik
dst@dst.dk

Vores Mål er skabt med støtte fra:

**INDUSTRIENS
FOND** FREMME
DANSK
KONKURRENCEEVNE
The Danish Industry Foundation

**NORDEA
FONDEN**

